

Motion till riksdagen 2006/07:Fi212

av **Elisabeth Svantesson (m)**

Offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra den officiella statistiken om offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över möjligheterna att utveckla en databas om offentliga upphandlingar som möjliggör ekonomisk forskning kring offentlig upphandling.

Motivering

Det saknas för närvarande en nationell officiell statistik om offentlig upphandling. Genom att offentlig upphandling utgör en signifikant andel av BNP finns det ett stort intresse i att försöka ta reda på hur stor andel av samhällsekonomin som den utgör. Uppgifter om storleken på den offentliga upphandlingen i en ekonomi är viktig information vid t ex analys av olika länder sammansättning av de offentliga utgifterna. Graden av konkurrensutsättning av offentlig verksamhet genom upphandling är sannolikt en viktig variabel för att förklara tillväxt. Dessutom bör det ligga i riksdagens intresse att vid utformning av finanspolitiska åtgärder veta med vilken kraft offentlig upphandling påverkar BNP.

Under hösten 2005 publicerade Verket för näringslivsutveckling (Nutek) rapporten Småföretag och offentlig upphandling (R 2005:21). Rapporten är en kartläggning och analys av de problem som småföretag möter när de deltar i offentlig upphandling. Studien bygger på två olika enkätundersökningar som Statistiska centralbyrån gjort på uppdrag av Nutek under 2004–2005. Rapporten lämnar en rad rekommendationer och förslag på åtgärder hur framförallt de mindre företagen ska ges ökade incitament att delta i anbudsgivningen på offentliga kontrakt. Sammantaget pekar Nuteks rapport på behovet av att höja

Fel! Okänt namn på

kvaliteten i statistiken och därmed lägga en grund för ekonomisk forskning kring offentlig upphandling. Argumenten för att försöka samla en utökad statistikinhämtning i en gemensam databas kan ses både ur ett makroekonomiskt och ett mikroekonomiskt perspektiv. Syftet med att upprätta en databas är att den skulle lägga grunden för empirisk forskning och metodutveckling inom området. På sikt skulle denna databas i tillämpliga delar inordnas i den framtida officiella statistiken över offentlig upphandling.

På uppdrag av Nämnden för offentlig upphandling, NOU, har SCB producerat statistik om offentlig upphandling. Eftersom det är ett mer långsiktigt projekt att utveckla en hållbar officiell statistik avseende offentlig upphandling skulle det vara värdefullt att en statistikdatabas över avslutade offentliga upphandlingar växer fram. Frågan om behovet av, och vem som ska ha ansvaret för, en eventuell officiell statistik om offentliga upphandlingar behöver utredas närmare. Vid Örebro universitet, med tillhörande nätverk, bedrivs idag forskning om offentlig upphandling. En tänkbar plats för en statistikdatabas och analysenhet är således Örebro eftersom det idag finns ett utvecklat samarbete mellan universitetet och SCB.

En etablering av en analysenhet av svensk offentlig upphandling kan sägas ligga linje med förslagen i Jämförelsevis – Styrning och uppföljning med nyckeltal i kommuner och landsting (SOU 2005:110). Många kommunalt finansierade verksamheter upphandlas idag genom ett anbudsförfarande. Information om vilka verksamheter som upphandlas och i vilken grad detta görs av kommuner och landsting torde vara viktig information vid s.k. benchmarking. Vid jämförelser av produktivitet mellan kommuner och landsting för olika verksamheter är frågan om vem som utför själva tjänsten av central betydelse. En ofta diskuterad fråga är huruvida offentligt finansierade tjänster utförs mer produktivt i privat regi än i offentlig regi. Ett vanligt sätt att jämföra produktiviteten mellan privat och offentlig regi är att mäta styckkostnaden, dvs. den totala produktionen i förhållande till resursinsatsen.

Eftersom många av de privat utförda tjänsterna upphandlas i en konkurrenssituation så kommer resursinsatsen, alltså kommunens betalning till den privata entreprenören för att utföra tjänsten, utgöras av storleken på det vinnande anbudet i en upphandling. Med andra ord så beror produktiviteten – mätt som styckekostnad – hos en privat entreprenör inte bara på dennes kostnadsfunktion utan också på konkurrenssituationen i själva upphandlingen. En jämförelse av produktivitet av offentligt finansierade tjänster mellan privata och offentliga aktörer riskerar sålunda att bli missvisande om man inte tar hänsyn till själva anbudsgivningen.

Det är alltså viktigt att den officiella statistiken om upphandling förbättras och möjligheterna att utveckla en databas om offentliga upphandlingar ses över. En databas över genomförda offentliga upphandlingar i Sverige torde kunna vara ett stort stöd vid olika typer av jämförelser mellan kommuner och mellan olika utförandeformer av tjänster. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 26 oktober 2006

Elisabeth Svantesson (m)